

1992 MEHMED ZAHİD KOTKU

HOCAMIZIN YÂDI

Bismillâhirrahmânirrahîm.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا
فِيهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ وَفِي كُلِّ حِينٍ. كَمَا يَنْبَغِي لِجَلَالِ
وَجْهِهِ وَلِعَظِيمِ سُلْطَانِهِ. وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَيْرِ
خَلْقِهِ أَشْرَفِ الْوَرَى مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى وَعَلَى آلِهِ
وَصَحْبِهِ وَمَنْ تَبِعَهُ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ

*el-Hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîne hamden
kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli
hâlin ve fî külli hîn. Kemâ yenbeğî li-celâli
vechihî ve li-azîmi sultânihî. Ve's-salâtu ve's-
selâmu alâ hayri halkihî eşrafi'l-verâ muham-
medini'l-mustafâ ve alâ âlihî ve sahbihî ve
men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-din.*

Aziz ve mübarek ve sevgili kardeşlerim!

Çok muhterem Hocamız'ın ruhuna okunmuş olan hatimleri, çekilen salavât-ı şerîfeleri ve sair süver-i Kur'âniyeyi ve kelime-i tevhid

hatimlerini, okunmuş olan bunların burada duasını yapalım diye şurada toplanmış bulunuyoruz.

Bundan önceki senelerde muhterem hocamızın [vefatının] sene-i devriyelerinde çeşitli şekillerde hocamızı anmağa, ruhu şâd olsun diye çeşitli çalışmalar yapmaya gayret etmiştik. Bir keresinde, yolu tasavvuf olduğu için, tasavvuf sempozyumu tertiplemiştik, bir kitap halinde çıktı. Çok kıymetli üniversite hocaları, ilim adamları bu hususta çok kıymetli bilgiler ihtiva eden tebliğler sunmuşlardı.

Bu sene hocamızın anılmasına geçtiğimiz Pazartesi'den önümüzdeki Pazar'a kadar bir hafta anma haftası tertip etmiş olduk. Bu anma haftasının içinde bu akşam, hocamıza indirilmiş olan hatimlerin, yapılan ibadetlerin duası gecesidir.

a. Hocamız (MZK) Peygamber sav Efendimiz Sülalesindendi

Hocamızı cemaatimizin büyük kısmı bilir ve tanır. Bilmeyenler için de bir bilgi olsun diye hatırlatalım. Hocamız *rahmetullahi aleyh* Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendi-

miz'in evlatlarından idi. Onun mübarek sülalesinden Kafkasya'ya gelmiş seyyidlerden, seyyid ailesinden idi. Kafkasya'nın eski bir hanlık merkezi olan Nuha şehrinde dünyaya gelmiş. Şimdi Azerbaycan'ın iç kısımlarında Dağıstan'ın güneyinde yer alan Nuha şehrinde dünyaya gelmiş. Bu şehrin şimdiki adı Şeki kasabası. Ben görmedim görenlere sordum, hocamızın ailesinin yerleşmiş olduğu Bursa'ya benzeyen, ipekçilikle geçinen, dağ yamacında, ahali tertemiz has müslüman olan güzel bir kasaba olduğunu Azerbaycan Müftülüğü'nden bir hocaefendi anlatmıştı.

“Hocamız *rahmetullahi aleyh* cennet mekân[ın] şemâili, simâsı, şekli nasıldı?” diye soranlara bir açıklama olsun diye söylüyorum. Çok heybetli bir kimseydi. Heybeti kadar da sevimli, hoş ve güzel bir kimseydi. Herkes sevdiğini güzel görür de, yalnız hocamızın tanımadığı insanlar üzerindeki intibâsı da böyleydi. İlk defa Ankara'ya geldiği zaman, bizim evimizin sahibesi, o civardaki bir kasabadan bir Anadolu hanımı, ev sahibesi yaşlı teyze geldi bana soruyor; şöyle şu cümleyle soruyor;

Kimdi o güzel adam? Yani sizin eve gelmiş o güzel adam kimdi?

Hocamızı uzaktan görmüş, böyle anlatıyor. Anadolu tabiriyle, kalbinden geçeni di- liyle aynen söyleyen bir safiyet içinde, “Kimdi o güzel adam?” diye öyle soruyor.

Hocamız *rahmetullahi aleyh* cennet mekân biz evlatlarını zaman zaman yanında gezdirirdi. “Gel bakalım.” diye alırdı muhtelif şehirlere giderdik, muhtelif camilerde namaz kılardık. Onu uzaktan görenler yanıma yanaşıp sorarlardı;

Kim bu zât-ı muhterem? Bu mübarek şahıs kim?

Yani derhal bir kalabalığın içinde müs- tesna olarak dikkati çeken bir güzelliği, hey- beti ve cazibesi vardı. Pembe beyaz teni, kırmızı yanakları vardı. Uzun, heybetli sakalı vardı. Güleç bir yüzü vardı. Görenleri kendi- sine bendeden bir güzel hali vardı.

Çok güzel konuşurdu, tesirli konuşurdu ve irticalen konuşurdu. Önceden hazırlanmaya ihtiyaç duymayan bir coşkunlukla konuşurdu, bilhassa hutbeleri müthiş idi. Yani müthiş ke- limesi, insanı korkutan, dehşet veren, çok heybetli hutbe irâd ederdi.

Rahmetli Ali Rıza Sağman’ın ziyaretine gitmiştik. O da aynı şeyi dikkatini çekmiş. Öyle

tanıtmıştı [beni] yanındakilere; “Bu şahsın hocası şöyle kimseydi.” diye hutbelerdeki heybetinden, heybeti dikkatini çekmiş onun üzerinde durarak anlatmıştı.

Hocamız hutbede, sanki bir İslâm ordusunun önündeki bir başkomutan gibi, o kadar heybetli olurdu. Başımızı kaldırıp da konuşurken yüzüne bakmaya cesaret edemeyecek kadar tesiri altına alırdı ve çok güzel konuları işlerdi. Haftalarca bir konuyu işlerdi ve bıktırmadan işlerdi. Üç hafta, dört hafta, beş hafta, altı hafta bir konuyu aldı mı derinliğine, derinliğinden daha derinliğine öyle işlerdi.

Bendeniz kardeşiniz ilahiyat fakültesinde profesörüm. Bir ev dolusu, daire dolusu kitabım var ama kitaplarda olmayan, kitaplarda görülemeyecek olan, profesörlerin bilmediği, bilemeyeceği çok şeyi kendisinden öğrendim, dinledim. Başkaları da muhakkak öyle görmüşlerdir, dinlemişlerdir, aynı kanaate gelmişlerdir.

b. Müritleri, Mühibleri Arasında Çok Yüksek Şahsiyetler Vardı

Müridleri, muhibleri arasında çok yüksek şahsiyetler vardı. Yurt içinden, yurt dışından

bakanlar, reisicumhurlar vardı, ziyaretine gelirlerdi. Onların arasında, hürmet ettiğim şahıslar arasında mesela Irak'ın Diyanet İşleri Başkanı meşhur alim Emced ez-Zehâvî'yi hatırlarım. Memleketin içinden de nice tanınmış büyük şahıslar ziyaretine gelirlerdi.

Bunlardan birkaç tanesini söylemek istiyorum. İstanbul'a ilk geldiği zaman, Ali Haydar Efendi hazretleri, yaşlı, ayaklarında hafif felç gibi bir durum olduğu için evinden dışarıya çıkamıyor. Hocamız kendisini babamla beraber ziyarete gitmiş. Merdivenden yukarıya, bulunduğu daireye çıkacaklar. Fakat merdivenin başına Ali Haydar Hoca efendi gelmiş, ev halkı da;

“Otursanız, kalkmasanız, zaten rahatsızsınız.” Zaten yaşı da daha yüksek, tabii hocamızdan daha yaşlı mübarek. “İşte otursanız, kalkmasanız.” deyince;

“Bu zâta mı kalmayacakmışım! Bu zâta mı kalmayacakmışım! Bu zâta mı kalmayacakmışım!” diye tekrar tekrar söylediğini hocamız nakleder.

Dikkatimi çeken ziyaretlerinden, ziyaretlerden biriside *rahmetullahi aleyh* Sami Efendi. Ramazanoğlu Sami Efendi hazretleri

20-30 müridiyle hocamızı ziyarete geldiler. Çok dikkatimi çeken bir husus, hiç konuşma olmadı. İçeriye girdiler, mindere oturdular. Hocamız şöyle köşede oturuyordu. Bütün müridân oturdu, ben merak ediyorum bakalım ne konuşacaklar filan diye. Fakat hiç sözü ağızdan dışarıya çıkartmadılar. Herhalde gönülden gönüle, kimsenin anlamadığı şekilde konuştular, ondan sonra ziyaretçiler ayrıldılar.

Hacda, Arafat'a çıkılmış, hocamız çadırda. Arkadaşlarımız, ağabey yaşta olanlar, büyükler çadırda bulunuyorlar. Kalabalık bizim çadır. İki tane Pakistanlı gelmiş, kapının önünde, çadırın kapısının önünde diz çökmüşler, öyle bir hürmetkâr vaziyette böyle, öyle gelmişler. Ve bir taraftan da bir şeyler söylüyorlarmış. Bir arkadaş, öteki o dili bilenden anlattığına göre şöyle, dediklerini bana anlattı;

Biz Pakistan'da gökte bir nur gördük. O nuru takip ederek Hacca kadar geldik. Hacda bu nuru takip ettik, Arafat'a kadar geldik. Arafat'ta bu nuru takip ettik bu çadırın yanına kadar geldik. Bu çadırdan çıkıyor bu nur.” diye böyle diyormuş gelen iki Pakistanlı. Gelmişler, sonra hocamızın elini öpmüşler.

Suud'dan bakanlar vardı yani vekil dediğimiz, kabinede görev almış kimseler. Kendilerine Harem-i Şerif'teki dairelerini vermişlerdi. Hocamız son senelerinde Kâbe-i Müşerrefe'nin olduğu o el-Mescidü'l-Haram'da itikâf eylemişti. Ramazan'ın dışında ve Ramazan'da orada özel, Harem-i Şerif'in içinde vekillere mahsus, tahsis edilmiş olan dairede itikâf etmişti.

Yurt dışından müftülerden müridleri vardı. Mesela Haleb Müftüsü onlardan, benim hatırladıklarımından birisi. Daha başka yerlerde de muhakkak hatırlamadığım kimseler vardır. Milyonlarca tanıyan, kendisini seven kimse vardı.

Bizim, Baba Tahir diye severek lakaplandırdığımız kardeşimiz anlatıyor; “Böyle hacca gittiğimiz zaman mübarek sandığım insanları anlamaya çalışırdım simalarından, yanlarına sokulurdum. Pakistanlı mıdır, Malezyalı mıdır, Hindistanlı mıdır, çok nurlu kimse gördüm, etrafında da herkes hürmet ediyorlar, elini öpüyorlar. Aldım, ‘Bir hocamız var.’ dedim, hocamızın yanına getirdim.” diyor kendisi. Fakat, “Efendim işte bunu şurada gördüm, şöyle bir

kimseymiş.” filan derken hocamız, “Tanıyorum, tanıyorum.” demiş. Kendi aralarında öyle, sanki 40 yıllık âşina gibi konuşmuşlar diye hayretle anlatıyordu. “Nereden tanışıyor... Evliyâ divanından mı tanışıyor?” demek istiyordu yani.

Biz geçtiğimiz anmalarda bir tasavvuf sempozyumu yaptık ki yani bu ilmin ehemmiyeti ve şerî ilimler, şeriat ilimleri arasındaki mevkiinin kıymeti anlaşılсын, o hususta bilgiler tazelensin diye.

Rüyada görenler, onun mânevî makamı hakkında rüyalarda işaretlerini görenler ve nasıl mertebesinin yüksek olduğunu rüyada kendilerine, işte *kutbu’l-aktabtır, gavs-ı âzamdır* diye rüyada bildirildiğini nakleden kardeşlerimiz var. O mânevî hayatın incelikleri tabii, oralara girmek istemiyoruz. Girsek de esrardandır...

c. Hocamız Perşembe Günü Ahirete İrtihal Eylemiştir

Hocamız *rahmetullahi aleyh* bundan 12 yıl önce 1980 yılında haccı yapmış olarak geldiler ve bir hafta sonra o tertemiz haliyle, ya-

takta hasta olarak geldiler ve âhirete bir Perşembe günü öğleden önce irtihal eylediler. Kabri de bu şu anda bulunduğumuz Süleymaniye Camii'nin önünde, Kanûnî Süleyman Han'ın türbesinin az ilersindedir.

Tabii o türbenin kenarında tekkenin, Gümüşhaneli Tekkesi'ne ismini vermiş mübarek hocası Ahmed Ziyaeddin Efendi hazretleri var, valide hatunla beraber orada metfunlar. Az ilersinde de hocamızın kendisinden ilk defa tasavvuf dersini aldığı Ömer Ziyaeddin Efendi hazretleri var. Hususi notlarını yazdığı hatıra defterinde, bir yaz ayında nasıl gidip ona intisab ettiğini yazıyor. O hocası yakınında. Kendisinin yanında tasavvufi terbiyesini gördüğü, halvetler çıkardığı Tekirdağlı Mustafa Feyzi Efendi hazretleride az ileride. Hocamızın şöyle yatışı itibariyle durumu, her ikisininin kabrinden kıbleye göre biraz daha geride her ikisine doğru böyle duruyor. Fakat yatış tarzı her ikisinden de biraz daha yukarı tarafta, hocalarının yakınlarında, aralarında kısa bir mesafe, böyle hocalarıyla beraber şu ön taraftaki kabristanda bulunuyor.

Vefat ettiği gün perşembeydi, Cuma günü cenaze namazı kılındı. Bu Süleymaniye Camii'nde kılındı ve bu Süleymaniye Camii doldu. Ben biraz erken geldiğim için Şu n taraftan dışarıya çıkma imknı bulamadım. O kadar izdihamlı idi ve neredeyse kabrin yanına giremeyecektim. Damadıyım diyerek ancak polisler kapıyı açtılar. Kapıdan kabristan tarafına geçip başına gelebildim.

Cenaze namazı t esnaf hastanesinin yanına kadar devam ediyordu ve Őehzadebaşında trafik aksamıŐtı. Cenaze o kadar [kalabalıktı.] Bir gün içinde yani duyan uçakla, otomobille gelmiş ve cenaze namazında bulunmaya gayret etmiŐler. Ayrıca haber verdiler ki Mekke-i Mükerreme'de gıyabında, oradaki sevenleri gıyab cenaze namazı kılmışlar. Kuveyt'te sevenleri gıyabında cenaze namazı kılmışlar. Böyle sevgisi yurdun içine, dıŐına her tarafa yayılmış bir kimseydi.

Tasavvufun tabii kıymetini bilenler var, kıymetinden habersiz olanlar var, tenkit edenler var.

Hocamız cennet mekân *rahmetullahı aleyh* hazretleri, bu kadar geniŐ bir mhib ve kendisine bağlı bu kadar geniŐ bir daire tesis

etmiş olmasının yanısıra başka kimselerde rastlanılmayacak, ibret alınacak bir takım vasıfları da olan bir kimse.

Balkanlar'ın ve Türkiye'nin en büyük motor fabrikasını ilk önce o kurdu muştur. Onun dizi dibinde, onun işaretleriyle ve bu kadar büyük çapta yani teknik bir iş. Aslında dinî bir iş değil ama nasıl, âyet-i kerîmede düşmanlar için her çeşit gücün kuvvetin hazırlanması Kur'ân-ı Kerîm'de emredilmişse; nasıl Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri; *el-Mü'minü'l-kaviyyu hayrun ve ehabbü ilallâhi mine'l-mü'mini'd-da'îfi ve fî küllin hayrun*. "Kuvvetli müslüman zayıf müslümandan daha hayırlıdır. Her ikisi de hayırlı olmakla beraber hem daha hayırlıdır hem de Allah onu daha çok sever. Allah indinde daha sevgilidir." buyurduğu için, yani sadece tasavvufi bir çalışmayla kalmamış aynı zamanda bu çeşit çalışmalarda sosyal ve teknik ve ekonomik çeşitli birçok teşebbüsleri başlatmış bir kimse olması bakımından, balkanların yani Türkiye ve diğer devletler dahil en büyük motor fabrikasını kurdu muştur.

Sonra sosyal hayatta pasif bir şekilde, yalnız ibadetle meşgul olmayıp aynı zamanda sosyal hayatın tanzimi, cemiyetin yükselmesi için politika tarafına da yani devletin yönetilmesine, devletin iyi insanlar tarafından yönetilmesi tarafına da işareti ve o tarafa da himmeti olduğundan o sahada da çalışmalar yapılmıştır.

Onun işaretiyle nice tesisleri açıyoruz. Bugün de, bir hastanemiz olsun diye işaret etmiş, o hastanenin bir çekirdeği olan bir tesisi gündüz açtık.

Böyle şu noktaya işaret etmek istiyorum ki yani dervişlik, tasavvuf, işte bir kenara çekilip terki dünya eyleyip, dünyayla meşgul olmamak, pasif kalmak, bu sebepten de, böyle olduğundan dolayıda zararlı olmak, başkasının sırtından geçinmek gibi tenkitler yapılıyor. Bunun doğru olmadığını müşahhas misalidir Hocamız *rahmetullahi aleyh* ki, yani evet, böyle bir ârif idi. Manevî makamı böyle yüksekti. Şânı, şöhreti hudutlardan cihanın her tarafına yayılmıştı.

Memleketin içinden, dışından nice halifeleri, nice mühibbanı vardı ama bir taraftan da

yani hayat için lüzumlu, İslâm'ın kuvvetlenmesi için gerekli, müslümanların saadeti için, selameti için lazım olan her işte de önder idi. Ve onları yaptıran, fiilen yapan ve bunlar için gerekli zemini tesis eden, ettiren bir kimse idi. Hayatı, tasavvufun ne kadar güzel olduğunu gösteren ve tasavvufa yapılan tenkitlerin hepsine müşahhas bir cevap mahiyetinde olan bir kimse idi. Hayatında binlerce kerâmetleri zâhir ve bâhir idi. Geçtiğimiz günlerde kardeşlerimiz İlksav İlim Kültür Sanat Vakfı'mızın Eyüp'teki merkezinde çok güzel konuşmalar yapmışlar. Ben konferans münasebetiyle Ankara'da olduğum için onlara katılamadım, bantlarını dinleyeceğim. Orada, hocamızı tanıyanlar, hocamızdan gördükleri mânevî işaretleri, iltifatları çok güzel anlatmışlar geçtiğimiz günlerde.

d. Her Sözü Hikmetli

Her sözü hikmetli, her hâli kerâmetli bir müstesna kimse idi ki, birkaç tanesini mesela ben şöylece anlatayım.

Ankara'da, komşularımızdan birileri ziyaretine geliyorlar ama sarımsaklı yemekler yemişler. Çekine çekine geliyorlar. Hocamızı

sevdikleri için ziyaret edecekler. Üstelik bir tanesi bir başka şeyh efendiye bağlı fakat [Hocamızı] seviyorlar. Daha kapıdan girerken elinde bir kitap, açmış; bakın demiş, bu kitapta ne güzel sarımsağın vücuda şöyle faydalı olduğu, tansiyonu tanzim ettiği, antiseptik olduğu, mikropları öldürdüğünü yazıyor filan diye böyle hemen işaret etmiş.

Bendeniz de bir gün Ankara'dan [İstanbul'a] geliyorum tek başıma. Otobüse bindim, otobüste aklıma bir ilahi geliyor. Mehmet Kundak kardeşimizin söylediği sözleri şöyle;

Gönül ayinesin sôfî

Eğer kılur isen sâfî

Açılır sana bir kapu

Ayan olur Cemâlullah.

“Ey sofi, ey derviş! Gönül aynasını paslardan siler temizlersen, tertemiz olursa gönlün, o zaman sana bir mânevî kapı açılır ve Cemâlullahı gönlünle müşâhede edersin.” mânasına bir ilahi. Sözü de güzel, sadası da güzel, bestesi de güzel.

Ben şimdi otobüse bindim içim bunu söylüyor, uyuyorum uyanıyorum içim bunu söylüyor,

yor. Dikkatimi çekti, dedim ki, “Ya benim zihnim niye buna takıldı? Biraz da başka ilahi söyleyeyim, başka konularla meşgul olayım.”

Zorluyorum kendimi başka konulara geçiyorum, onlar üzerinde tekrarlarda bulunuyorum ama biraz sonra yine bu konu. Yine bu konu geliyor önüme. Bütün gece yol boyunca, Ankara’dan İstanbul’a kadar içim bunu söyledi.

Sonra Topkapı’ya geldim, sabah vakti. Namazı orada terminalde kıldım, dolmuşa atladım, İskenderpaşa’ya geliyorum, içim yine bunu söylüyor. İçeri girdim, hocamız işrak namazını camide kılmışlar, yeni gelmiş köşesine oturmuş.

Avluya bakan odada minderin üstünde şöyle heybetli bir tarzda otururdu. Sarığını arkaya doğru şöyle attırmış, yüzü güneş gibi pırıl pırıl nurlu, mütebessim. Hoş geldin dedi, halimizi hatırımızı sordu, kızlarını torunlarını sordu ben cevap verdim. “Bak.” dedi, “Ne güzel söylemiş değil mi?” dedi. Hemen şöyle elinin yanında duvar rafı vardı, telden bir raf. Duvar rafında telefon dururdu tek olarak, başka bir şey de durmazda. Oradan bir kitabı aldı; ince, matbu değil, el yazması bir kitap.

Aldı, sayfayı açtı, “Bak ne güzel söylemiş, al.” dedi. Bana verdi kitabı, ben de aldım. Baktım, benim Ankara’dan söylediğim ilahi yazılı orada.

*Gönül ayinesin sôfî
Eğer kılur isen sâfî
Açılır sana bir kapu
Ayan olur Cemâlullah.*

Yani oradan beni tesiri altına almış, oradan beri onu söylettiriyor, ondan sonra elime tutuşturuyor. Ondan sonra da tabii kitapları bana intikal etti, yani kütüphanesi bende. O kitabı aradım ama o kitap yok, kütüphanesinde de yok.

Nereden getirdi kerâmet yoluyla, nasıl bana gösterdi, sonra nereye gönderdi onu bilmiyorum. Ama böyle.

Arkasında birisi çıkıyor camide, aklından bir şey geçiriyor, şöyle döner onun cevabını verir. Böyle bir hali vardı. Yani Allahu Teâlâ hazretlerinin lütfuyla, keremiyle bu gibi haller kendisine ikram olunmuş bir kimseydi.

Serâpâ zikir idi. Ben kendisiyle seyahatlerde beraber yattığımız oldu aynı odada, başka zaman cesaret edemem. Tabii kendisinin odası vardır, ben utanırım ama seyahattir

diye tabii yattığımız oldu. Derin uykudayken, horul horul uyurken, uykusunun en derin yerindeyken kendisinden muntazaman Allah Allah Allah Allah... diye böyle zikir sedasının geldiğini bilirim. Yani uykuda uyanıklıkta, gece-sinde gündüzünde, demek ki tepeden tırnağa, zâhirden bâtına çok zikirle meşgul olmasından serâpâ zikir hâline gelmiş bir kimseydi.

Şimdi Avrupalılar İslâm'ı tabii anlasalar, anlayanları müslüman oluyor. Ama menfaati bozulacak olanlar veyahut liyakati olmayanlar İslâm'ın kıymetini anlamıyor. Müslümanlığa, hidayete layık olmayanlara Allah bunun kıymetini bildirmiyor. Onu da anlıyorum çünkü hidayet Allah'ın bir insana vereceği en kıymetli ikram. Hidayete erdi mi bir insan cennete girecek. Allah sevmediği kimselere de, zalimlere, kâfirlere, fâsıklara, günahkârlara da bu güzel ikramı vermiyor.

Vallâhu lâ yehdi'l-kavme'z-zâlimîne.
“Zalimlere Allah hidayet vermez.” *Vallâhu lâ yehdi'l-kavme'l-fâsıkîne.* “Fasıklara Allah hidayet vermez.”

Anlayan anlıyor İslâm'ın kıymetini, fakat anlamayan da İslâm'ın aleyhinde, herhalde ye-

diği haramlardan, işlediği zulümlerden, günahlardan dolayı İslâm'ın nurunu göremediği için, kör olduğu için aleyhinde konuşuyor.

İslâm kılıç diniymiş, kılıçla yayılmış, yani zorla, zorbalıkla yayılmış, gibi sözler söylüyorlar.

İslâm tarihinin çıkışını, Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz hazretlerinin hayatını düşünelim.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz İslâm'ı nasıl getirdi?

Elinde kılıç mı vardı?

Kılıç mı çekti?

Mekke-i Mükەرreme'de nasıl yaşadı?

Nasıl ilk baştan müşrikler kendisine hakaret ettiler?

Nasıl tazyik ettiler?

Nasıl müslümanları işkenceye mâruz tuttular?

Nasıl bazılarını şehit ettiler?

Nasıl Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'i Mekke-i Mükەرreme'den hicret ettirmeye mecbur ettiler?

Allah'ın hikmeti var ama zalimlerin de zulmü ve baskısı dolayısıyla hicret oldu. Medine-i Münevvere'de yine rahat bırakmadılar.

Medine-i Münevvere'de ordular göndererek, tazyikler yaparak müslümanlara eza cefa ettiler. Ondan sonra büyük devletler ordu toplayıp, Peygamber Efendimiz'in peygamberliğini duyduktan sonra, Tebük'e kadar Bizans orduları geldi, müslümanlarla çarpıştılar. Küçük bir müfrezeyle çoğunu şehit ettiler pek azı Medine-i Münevvere'ye döndü.

Bunların hepsi biliniyor. Nasıl haçlı orduları geldikleri zaman Kudüs'te 70 bin kadın, erkek, çocuk demeden ahaliyi kestiler, yollarda nasıl zulümler yaptılar, bunların hepsi biliniyor.

Demek ki aslında İslâm'ın özünde sevgi var, muhabbet var. İslâm sevgi dini, mazlumiyet dini, merhamet dini fakat karşı taraf bu baskıları, hücumları, zulümleri arttırdığı zaman onların zulmüne karşılık vermek ve savunmak mecburiyeti hâsıl olmuş.

İslâm'ın bu sevgi dini [oluşu] en başta, *yuhibbühüm ve yuhibbûnehû*. “Allah'ın kulları sevmesi.” *Ve yuhibbûnehû*. “Ve kulların Allah'ı Teâlâ hazretlerini sevmesi.”

Başta Allah sevgisi olarak tezahür ediyor ama bu sevginin iki istikameti var; önce Allah'tan kullarına sevgi, sonra kulların gönlünde

Allahu Teâlâ hazretlerine karşı aşkullah, muhabbetullah ateşinin yanması, O'na karşı sevginin belirmesi.

Allah kullarını niçin seviyor?

Allahu Teâlâ hazretleri kullarını kendisine mutî olduğu zaman, itaat ettiği zaman seviyor ve kendisine ibadet ettiği zaman, kendisini zikrettiği zaman seviyor. Ondan sonra o sevgiden kulun gönlünde Allah'a karşı muhabbet hâsıl oluyor ve Müslümanlık ilerledikçe, iman kuvvetlendikçe kul terakki ettikçe Allahu Teâlâ hazretlerine karşı sevgisi ziyadeleşiyor. Her yaptığı iş Allah rızası için olmaya başlıyor. Yani Allah için almak, Allah için vermek, Allah için kızmak, Allah için sevmek derecesine geliyor.

Allah'ı sevmek böylece dinin esası, temeli, aslı, direği oluyor. Allah'ın sevgisinde birçok sevgileri beraberinde kulun gönlüne getiriyor. O sevgilerden birisi Allahu Teâlâ hazretlerinin elçisi, gönderdiği resûlü, vazifeli kulu, onu sevmek. Allah'ın elçisi olduğu için sevmek, Allah sevmiş olduğu için sevmek, Allah güzel sıfatlarla tavsif etmiş olduğu için, güzel ahlâk ile mütehallik eylemiş olduğu için sevmek...

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerini sevmek de buradan oluyor.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri bunun gerekliliğini sahih hadîs-i şerîflerle şöyle ifade ediyor:

Vellezî nefsi bi-yedihî. “Şu canım, nefsim, kudreti elinde olan Rabbime, Allah'a yeminler olsun ki.” *Lâ yû'minü ehadüküm.* “Sizden biriniz iman etmiş olmaz.” *Hattâ ekûne ehabbe ileyhi min vâlidihî ve veledihî ve'n-nâsi ecmaîn.* “Sizden birinizin yanında ben babasından da daha sevgili olmadıkça, ben evladından da daha sevgili olmadıkça, ben bütün diğer insanlardan da daha sevgili olmadıkça o kişi bu sevgiyi bu hâle getirmiş seviyeye gelmedikten sonra hakiki mü'min olmaz.”

Yani imanı kâmil olmaz, imanın tadını tam manasıyla tatmış olmaz, imanı kalbine tam yerleştirmiş olmaz demiş oluyor.

Demek ki Allah *celle celâluhû* hazretlerini elbette seveceğiz. Çünkü Yaradanımızdır, her nimetimiz O'ndandır, varlığımız O'ndandır. Şairin dediği gibi;

Vücûd bahşi ilâhî, hayât bahşi kadîm.

Vücâd cûd-u ilâhî, hayât bahşi kadîm.

Yani, “Varlığımız Allah’ın cûd u cömertliğinin bir icabı, hayat da O’nun lütfu. Hayatın içindeki nimetler de O’nun ikramı. Elbette o Allah’ın sevgisi, o nimetleri veren mün’im-i hakîkiye olan sevgi tabii.”

Onun neticesi olarak, Allah’ın sevdiği, güzel sıfatlarla bezediği Resûlullah’ı sevmek; o da âyet-i kerîmeyle, hadîs-i şerîflerle, dinimizin esası olduğu bildirilmiş bir muhabbet şubesi. Yani İslâm muhabbet dinidir, aşk dinidir, sevgi dinidir. Önce Allah’a, Resûlullah’a. [Sonra,] Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*’in yeryüzünde hayatından sonra makamına vâris kıldığı, ulûmuna vâris kıldığı alimler, yani *el ulemâ-u veresetü’l-enbiyâ* hadîs-i şerîfnde bildirildiği gibi mürşidler.

Alim, Kur’ân-ı Kerîm’de anlatılan, hadîs-i şerîflerde anlatılan alim, coğrafya bilen, tarih bilen, fizik bilen, kimya bilen değil; Allahu Teâlâ hazretlerini bilen, Resûlullah’ı bilen, Kur’an’ı bilen, dini bilen, dünyayı âhireti, hayrı şerri, Allah’ın sevgisi yollarını, gazabına uğrayacak sebepleri bilen kimse demek. O ulemâ yani mürşidler. Bunları sevmek de Resûlullah’ı sevmenin gereği, Allah’ı sevmenin gereği.

Nasıl Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'i Allah'ın habibi diye, Allah'ın Resûlü diye, gönderdiği mübarek insan diye seviyorsak onun vârisleri olan mürşidîn-i kirâmı, ulemâ-i muhakkikîni, meşâyih-i vâsılînimizi de o sevginin tabii bir devamı olarak seviyoruz.

İşte hocamız *rahmetullahi aleyhi* sevmemizin temeli bu, sevmemizin gerekçesi bu. Resûlullah'ın vekili olduğu için mürşidlerimiz, hocalarımız, ulemâ-i âmilînimiz, ulemâ-i râsihînimiz, yani *akrahum* diye hadîs-i şerîfte bildirilen, Kur'ân-ı Kerîm'i en iyi bilen, en çok okuyan, en iyi nüfuz etmiş kimseler olarak, ondan dolayı seviyoruz.

Allahu Teâlâ hazretlerinin rahmeti, ikrâmâtı, ihsânâtı üzerlerinde dâim olsun. Kabirleri pürnûr olsun. Allahu Teâlâ hazretleri kabir istirahatlerini müzdâd eylesin, nurlarını, sürurlarını ziyade eylesin.

Bir insanın âhirette ruhunu şâd etmek için yapılacak şeyler, Allah'ın rızasına uygun faaliyetler onun niyetine yapılırsa onun ruhu şâd olur.

e. Ameller Pazartesi ve Perşembe Günleri Arz Olunur

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyuruyor ki;

“Kişilerin yapmış olduğu ameller, Pazartesi Perşembe Allahu Teâlâ hazretlerinin divanına çıkartılır, arz olunur. Kullar şunları işlediler, şu sevaplı şu günahlı işleri yaptılar diye. Cuma günleri de, âhirete göçmüş olan büyüklerine arz olunur. Geride kalan evlatların, yakınların şunları yaptılar, şu sevaplı işleri işlediler veya şu hataları yaptılar diye. Eğer sevaplı işler yapmışsa geride kalanlar, onların nurları kabirlerinde artar, sürurları artar yani sevinçleri ziyadeleşir. Eğer geride kalanlar, onların yakınları hatalı işler yapmışlarsa evlatlar, o zaman da onlar üzürlü ezalanırlar.” Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz, böyle günah işleyen kimselere o bakımdan; “Allah'tan korkun, kabirde mevtanızı ezalandırmayın.” buyurmuş.

Bir insanın vefat etmesiyle işi bitiyor, defteri kapanıyor ama bazı insanların defterleri kapanmıyor, sevapları yazılmaya devam ediyor. Hatta bazı kimselerin de günahları yazılmaya devam ediyor. Eğer bir insan arkasından

kendisine dua edecek hayırlı evlat bırakmışsa onun defterine sevaplar yazılıyor. Eğer bir insan arkasında faydalanılan bir ilim bırakmışsa onun sevabı devam ediyor. Eğer bir insan arkasında sadaka-i câriyeler bırakmışsa, yani faydası cereyan eden, faydalandırması, kullanın ondan istifadesi devam eden yapılmış hayrât u hasenâtlar, bir kimse bunların sahibiyse onlardan istifade edildiği müddetçe o kimsenin sevapları yazılmaya devam ediyor. İyi bir çığır açmışsa açtığı çığırda yürüyenlerin sevapları kadar, onların sevaplarından bir şey eksilmeden o mübareğin ruhuna sevaplar gönderiliyor, ruhu şâd oluyor, defterine yazılıyor. Kötü çığır açanlara da tabii kötülükler gider. O ayrı mesele.

f. Hepimiz Hocamızın Evlatlarıyız

Burada hocamız *rahmetullahi aleyh* cennet mekanın tabii bizler evlatlarıyız. Nasıl ki bir mürşid-i kâmil insana babasından anasından yakınsa, nasıl sahâbe-i kirâma Peygamber Efendimiz analarından babalarından yakın idiyse, yolda olan evlat da yani mânevî evlat, derviş de yolda olmayan neseb evladından önde gelir.

Yani bir kimsenin, mesela diyelim ki bir mürşidin bir oğlu olsa ama babasının yolundan gitmiyor olsa. Nuh *aleyhisselam*'ın oğlu babasına iman getirmemiş. “Gel evladım gemiye gir!” dediği zaman âsi olmuş, peygamberliğini kabul etmemiş. Karısı Nuh *aleyhisselam*'a iman etmemiş, zalimlerden olmuş. Lut *aleyhisselam*'ın karısı da aynı şekilde âsi olmuş. Tamam, Âsi olursa onun kıymeti yok. Ama onun yolunda yürüyen ötekiler onun evlatlarıdır. Biz de bu mühibbân, bu dervişân bu evlatları, evlatlarıyız hocamızın.

Tabii bizim okuduğumuz hatimler, çektiğimiz tesbihât, tehlilâs, salavât-ı şerîfeler elbette hem onun ruhu için okuyoruz hem de eğer onun ruhu için okumasak bile onun evlâdı olduğumuz için, onun terbiyesiyle yetişmiş olduğumuz için, bizim sevaplarımızın bir misli biz ona bağışlasak da bağışlamasak da ona gidiyor. Yani milyonlarca müridinin yapmış olduğu âmâl-i sâlihanın misli hocamızın defterine yazılıyor. Hadîs-i şerîflerde müjdelendiği üzere.

Ayrıca kurmuş olduğu sosyal müesseseler, ictimai müesseseler, daha başka emrettiği vakıflar ve diğer hayrât u hasenât tabii onların

da sevapları kabrine gönderiliyor, Allah tarafından defter-i âmâline yazılıyor. Arkasında bırakmış olduğu ilim, kitapları, yetiştirdiği dervişler, halifeler, irfana vâsıl olmuş olan kimseler, tabii bu ilimler de başkalarına anlattıldıkça hocamızın kabrine sevaplar yağıyor.

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki Hocamız *rahmetullahi aleyh*'in kabr-i şerîfine ne kadar sevapların, her gün nasıl böyle melekler tarafından getirilip defterine yazıldığını, bu feyizlerin, seneler geçmesine rağmen bu muhabbetin, bu coşkunluğunun neden olduğunu oradan anlayabilirsiniz.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŐAN
17 Cemâziye'l-Evvel 1413 / 13.11.1992
İskenderpaşa Camii/ İstanbul

[Bütün ANMA PROGRAMLARI'na PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

